

CỤM DANH TỪ

I – CỤM DANH TỪ LÀ GÌ ?

1. Các từ ngữ được in đậm trong câu sau bổ sung ý nghĩa cho những từ nào?

Ngày xưa, có hai vợ chồng ông lão đánh cá ở với nhau trong một túp lều nát trên bờ biển.

(Ông lão đánh cá và con cá vàng)

2. So sánh các cách nói sau đây rồi rút ra nhận xét về nghĩa của cụm danh từ so với nghĩa của một danh từ :

- *túp lều / một túp lều ;*
- *một túp lều / một túp lều nát ;*
- *một túp lều nát / một túp lều nát trên bờ biển.*

3. Tìm một cụm danh từ. Đặt câu với cụm danh từ ấy rồi rút ra nhận xét về hoạt động trong câu của cụm danh từ so với một danh từ.

Ghi nhớ

- ***Cụm danh từ là loại tổ hợp từ do danh từ với một số từ ngữ phụ thuộc nó tạo thành.***
- ***Cụm danh từ có ý nghĩa đầy đủ hơn và có cấu tạo phức tạp hơn một mình danh từ, nhưng hoạt động trong câu giống như một danh từ.***

II – CẤU TẠO CỦA CỤM DANH TỪ

1. Tìm các cụm danh từ trong câu sau :

Vua sai ban cho làng ấy ba thúng gạo nếp với ba con trâu đực, ra lệnh phải nuôi làm sao cho ba con trâu ấy đẻ thành chín con, hẹn năm sau phải đem nộp đủ, nếu không thì cả làng phải tội.

(Em bé thông minh)

2. Liệt kê những từ ngữ phụ thuộc đứng trước và đứng sau danh từ trong các cụm danh từ trên. Sắp xếp chúng thành loại.

3. Điền các cụm danh từ đã tìm được vào mô hình cụm danh từ :

Phần trước		Phần trung tâm		Phần sau	
t 2	t 1	T 1	T 2	s 1	s 2

Ghi nhớ

- Mô hình cụm danh từ :

Phần trước		Phần trung tâm		Phần sau	
t 2	t 1	T 1	T 2	s 1	s 2
tất cả	những	em	học sinh	chăm ngoan	ấy

- Trong cụm danh từ :

- Các phụ ngữ ở phần trước bổ sung cho danh từ các ý nghĩa về số và lượng.
- Các phụ ngữ ở phần sau nêu lên đặc điểm của sự vật mà danh từ biểu thị hoặc xác định vị trí của sự vật ấy trong không gian hay thời gian.

III – LUYỆN TẬP

1. Tìm các cụm danh từ trong những câu sau :

a) Vua cha yêu thương Mị Nương hết mực, muốn kén cho con một người chồng thật xứng đáng.

(Theo Sơn Tinh, Thủy Tinh)

b) [...] Gia tài chỉ có một lưỡi búa của cha để lại.

(Thạch Sanh)

c) Đại bàng nguyên là một con yêu tinh ở trên núi, có nhiều phép lạ.

(Thạch Sanh)

2. Chép các cụm danh từ nói trên vào mô hình cụm danh từ.

3. Tìm phụ ngữ thích hợp điền vào chỗ trống trong phần trích sau :

Khi kéo lưới lên, thấy nặng nặng, Lê Thận chắc mẩm được mẻ cá to. Nhưng khi thò tay vào bắt cá, chàng chỉ thấy có một thanh sắt. Chàng vút luôn thanh sắt ... xuống nước, rồi lại thả lưới ở một chỗ khác.

Lần thứ hai cất lưới lên cũng thấy nặng tay, Thận không ngờ thanh sắt ... lại chui vào lưới mình. Chàng lại ném nó xuống sông. Lần thứ ba, vẫn thanh sắt ... mắc vào lưới.

(Theo Sự tích Hồ Gươm)